

§ 193

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle koskien vihreän valtuustoryhmän aloitetta valtion kulttuurin määrärahojen leikkauksista

HEL 2024-012648 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin vihreä valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsingin on turvattava kulttuurikentän työpaikat ja jokaiselle oikeus kulttuurielämyksiin. Aloitteen mukaan Helsingin on torjuttava Suomen hallituksen Helsingin kulttuurikenttään osuvat leikkaukset. Tämä toteutetaan nostamalla kulttuuriavustuksia valtion leikkausten mittakaavan selvittyä sekä lisäämällä tukipalveluja, kulttuuritiloja ja tapahtumapaikkoja.

Aloitetta perustellaan valtion kulttuurin rahoitukseen kohdentuvilla 17,4 milj. euron leikkauksilla ja niiden voimakkailla vaikutuksilla helsinkiläiseen taide- ja kulttuurikenttään, taiteen ja kulttuurin yhteiskunnallisella merkityksellä ja sillä, että osallisuus kulttuuriin on sivistyksemme perusta. Aloitteen mukaan kulttuuri mahdollistaa perinteiden siirtymisen sukupolvelta toiselle ja luo pohjaa itsetunnolle ja kriisinkestävyydelle. Lisäksi esitystä perustellaan kulttuurin työllisyysvaikutuksilla; aloitteen mukaan kulttuuriala työllistää noin 136 000 ja tapahtuma-ala noin 200 000 henkilöä ja valtaosa näistä ihmisistä elää ja työskentelee pääkaupunkiseudulla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että vuoden 2025 kaupungin talousarvioon on lisätty 2,5 miljoonan euron määräraha taide- ja kulttuuriavustuksiin vuoden 2024 budjettiin verrattuna. Korotettu määräraha mahdollistaa kaupungin tavoitteiden mukaisen johdonmukaisen taiteen ja kulttuurin tukemisen muuttuvassa toimintaympäristössä. Avustus mahdollistaa sekä esittävän taiteen valtionosuuden piirissä olevien helsinkiläisten toimijoiden, rahoituslain ulkopuolisen taiteen vapaan kentän toimijoiden, hanketuen sekä kaupungin museoille kohdentamien avustusten harkintaan perustuvan rahoituksen lisäämisen. Tämä tulee osaltaan helpottamaan helsinkiläisten taide- ja kulttuuritoimijoiden elinvoiman ja toiminnan edellytyksiä.

Vastausta laadittaessa valtion kulttuurileikkausten kohdentuminen on vain osin selvillä. Varmistunutta kokonaisvaltaista tietoa leikkausten kohdentumisesta tai niiden vaikutuksista helsinkiläiseen kulttuurikenttään ei vielä ole. Lisäksi on tiedossa, että valtion kulttuurin kohdistamien leikkausten on kaavailtu jatkuvan tulevana vuosina 2026–2027.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman, esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksia ja avustuksia koskevan, momentin määräraha pienenee 10,9 miljoonaa euroa. Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluu yhteensä 100 toimintayksikköä, joista 29 on helsinkiläisiä. Lokakuussa julkaistun vuoden 2025 vahvistetun valtionosuuslaskelman mukaan helsinkiläisten esittävän taiteen valtionosuustoimijoiden rahoitus vähenee noin 1,29 milj. euroa. Helsinkiläisten teatterien, tanssiryhmien ja sirkustoimijoiden avustuksista leikataan 2–12 %.

Taiteen edistämiskeskuksen kautta avustuksia taide- ja kulttuurikentälle on jaossa noin 4,9 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Taiteen edistämiskeskuksen määrärahojen leikkaukset kohdentuvat eilakisääteisiin valtionavustuksiin, joita myönnettiin vuonna 2024 yhteensä 27,7 milj. euroa ja joihin nyt kohdistuu 18 % leikkaus. Leikattavien avustusten piiriin kuuluvat muun muassa taideyhteisöjen toiminta-avustukset ja erityisavustukset.

Taiteen edistämiskeskuksen arvion mukaan noin puolet avustusta heidän avustuksiaan saavista asui pääkaupunkiseudulla. Tarkkaa tietoa Helsinkiin kohdistuvista, valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisista leikkauksista ei vielä ole käytössä. Toimintaympäristöön vaikuttavat myös yleinen kustannustason nousu ja vuonna 2025 voimaan tuleva pääsylippujen arvonlisäveron korotus 10 prosentista 14 prosenttiin.

Helsinki on merkittävin kunnallinen taiteen ja kulttuurin rahoittaja. Vuonna 2024 Helsinki tukee kulttuuriavustusten määrärahoista kaupungin taide- ja kulttuurielämää jakamalla noin 18 miljoonaa euroa vuosittain. Tästä noin 11 miljoonaa jaetaan taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustuksina helsinkiläisille rekisteröityneille yhteisöille. Vuonna 2024 tästä toiminta-avustusten summasta 4,7 milj. euroa jaettiin valtionosuutta saaville 25 helsinkiläiselle musiikin ja muun esittävän taiteen eli teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijalle. Muu osuus, 6,3 milj. euroa valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliselle toimijakentälle. Avustusten lisäksi Helsinki mahdollistaa monimuotoista kulttuurin ekosysteemiä muun muassa kulttuuritalojen, hankkeiden ja verkostojen kautta.

Vuosina 2024 ja 2025 kulttuurin avustusmäärärahsummaa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2024 avustusmääräraha kasvoi edellisestä vuodesta noin 1,5 milj. euroa eli 9 % prosenttia. Vuodelle 2025 avustusmäärärahaan on luvassa 2,5 milj. euron lisäys, joka on 13,4 % prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kulttuurialan leikkaukset kohdistuvat etenkin alalla työskenteleviin freelancereihin. Kaupungin tulee kiinnittää erityistä huomiota freelancereiden työskentelyedellytyksiin. Kaupunki tarjoaa laajakasti kulttuurin ken-

tän toimijoille erilaisia tuotannollisia ja viestinnällisiä tukipalveluja kulttuuripoliittisista syistä subventoiduilla hinnoilla esimerkiksi alueellisissa kulttuuritaloissa eri puolilla kaupunkia sekä Kaapelitalo oy:n toimintana. Näissä tiloissa järjestetään merkittävä määrä taiteen kentän toimijoiden esitystuotantoja, harjoitusmahdollisuuksia ja työskentelyä. Lisäksi kulttuurin ja kaupunkiympäristön toimialat ovat käynnistäneet uuden yhteistyön kaupungin tilojen väliaikaiskäytön nykyistä tehokkaammaksi käytöksi kulttuuri- ja taidetoimijoille.

Käsittely

Vastaehdotus:

Outi Alanko-Kahiluoto: Lisätään momentin 11 alkuun: Kulttuurialan leikkaukset kohdistuvat etenkin alalla työskenteleviin freelancereihin. Kaupungin tulee kiinnittää erityistä huomiota freelancereiden työskentelyedellytyksiin.

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Outi Alanko-Kahiluodon vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 25.09.2024 Pasanen Amanda Helsingin on turvattava kulttuurikentän työpaikat ja jokaiselle oikeus kulttuurielämyksiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin vihreä valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsingin on turvattava kulttuurikentän työpaikat ja jokaiselle oikeus kulttuurielämyksiin. Aloitteen mukaan Helsingin on torjuttava Suomen hallituksen Helsingin kulttuurikenttään osuvat leikkaukset. Tämä toteutetaan nostamalla kulttuuriavustuksia valtion leikkausten mittakaavan selvittyä sekä lisäämällä tukipalveluja, kulttuuritiloja ja tapahtumapaikkoja.

Aloitetta perustellaan valtion kulttuurin rahoitukseen kohdentuvilla 17,4 milj. euron leikkauksilla ja niiden voimakkailla vaikutuksilla helsinkiläiseen taide- ja kulttuurikenttään, taiteen ja kulttuurin yhteiskunnallisella merkityksellä ja sillä, että osallisuus kulttuuriin on sivistyksemme perusta. Aloitteen mukaan kulttuuri mahdollistaa perinteiden siirtymisen sukupolvelta toiselle ja luo pohjaa itsetunnolle ja kriisinkestävyydelle. Lisäksi esitystä perustellaan kulttuurin työllisyysvaikutuksilla; aloitteen mukaan kulttuuriala työllistää noin 136 000 ja tapahtuma-ala noin 200 000 henkilöä ja valtaosa näistä ihmisistä elää ja työskentelee pääkaupunkiseudulla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että vuoden 2025 kaupungin talousarvioon on lisätty 2,5 miljoonan euron määräraha taide- ja kulttuuriavustuksiin vuoden 2024 budjettiin verrattuna. Korotettu määräraha mahdollistaa kaupungin tavoitteiden mukaisen johdonmukaisen taiteen ja kulttuurin tukemisen muuttuvassa toimintaympäristössä. Avustus mahdollistaa sekä esittävän taiteen valtionosuuden piirissä olevien helsinkiläisten toimijoiden, rahoituslain ulkopuolisen taiteen vapaan kentän toimijoiden, hanketuen sekä kaupungin museoilta kohdentamien avustusten harkintaan perustuvan rahoituksen lisäämisen. Tämä tulee osaltaan helpottamaan helsinkiläisten taide- ja kulttuuri-toimijoiden elinvoiman ja toiminnan edellytyksiä.

Vastausta laadittaessa valtion kulttuurileikkausten kohdentuminen on vain osin selvillä. Varmistunutta kokonaisvaltaista tietoa leikkausten kohdentumisesta tai niiden vaikutuksista helsinkiläiseen kulttuurikenttään ei vielä ole. Lisäksi on tiedossa, että valtion kulttuurin kohdistamien leikkausten on kaavailtu jatkuvan tulevana vuosina 2026–2027.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman, esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksia ja avustuksia koskevan, momentin määräraha pienenee 10,9 miljoonaa euroa. Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluu yhteensä 100 toimintayksikköä, joista 29 on helsinkiläisiä. Lokakuussa julkaistun vuoden 2025 vahvistetun valtionosuuslaskelman mukaan helsinkiläisten esittävän taiteen valtionosuustoimijoiden rahoitus vähenee noin 1,29 milj. euroa. Helsinkiläisten teatterien, tanssiryhmien ja sirkustoimijoiden avustuksista leikataan 2–12 %.

Taiteen edistämiskeskuksen kautta avustuksia taide- ja kulttuurikentälle on jaossa noin 4,9 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Taiteen edistämiskeskuksen määrärahojen leikkaukset kohdentuvat eilakisääteisiin valtionavustuksiin, joita myönnettiin vuonna 2024 yhteensä 27,7 milj. euroa ja joihin nyt kohdistuu 18 % leikkaus. Leikattavien avustusten piiriin kuuluvat muun muassa taideyhteisöjen toiminta-avustukset ja erityisavustukset.

Taiteen edistämiskeskuksen arvion mukaan noin puolet avustusta heidän avustuksiaan saavista asui pääkaupunkiseudulla. Tarkkaa tietoa Helsinkiin kohdistuvista, valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisista leikkauksista ei vielä ole käytössä. Toimintaympäristöön vaikuttavat myös yleinen kustannustason nousu ja vuonna 2025 voimaan tuleva pääsylvippujen arvonlisäveron korotus 10 prosentista 14 prosenttiin.

Helsinki on merkittävin kunnallinen taiteen ja kulttuurin rahoittaja. Vuonna 2024 Helsinki tukee kulttuuriavustusten määrärahoista kaupungin taide- ja kulttuurielämää jakamalla noin 18 miljoonaa euroa vuosittain. Tästä noin 11 miljoonaa jaetaan taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustuksina helsinkiläisille rekisteröityneille yhteisöille. Vuonna 2024 tästä toiminta-avustusten summasta 4,7 milj. euroa jaettiin valtionosuutta saaville 25 helsinkiläiselle musiikin ja muun esittävän taiteen eli teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijalle. Muu osuus, 6,3 milj. euroa valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliselle toimijakentälle. Avustusten lisäksi Helsinki mahdollistaa monimuotoista kulttuurin ekosysteemiä muun muassa kulttuuritalojen, hankkeiden ja verkostojen kautta.

Vuosina 2024 ja 2025 kulttuurin avustusmäärärahasummaa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2024 avustusmääräraha kasvoi edellisestä vuodesta noin 1,5 milj. euroa eli 9 % prosenttia. Vuodelle 2025 avustusmäärärahaan on luvassa 2,5 milj. euron lisäys, joka on 13,4 % prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kaupunki tarjoaa laajakasti kulttuurin kentän toimijoille erilaisia tuotannollisia ja viestinnällisiä tukipalveluja kulttuuripoliittisista syistä subventoiduilla hinnoilla esimerkiksi alueellisissa kulttuuritaloissa eri puolilla kaupunkia sekä Kaapelitalo oy:n toimintana. Näissä tiloissa järjestetään merkittävä määrä taiteen kentän toimijoiden esitystuotantoja, harjoitusmahdollisuuksia ja työskentelyä. Lisäksi kulttuurin ja kaupunkiympäristön toimialat ovat käynnistäneet uuden yhteistyön kaupungin tilojen väliaikaiskäytön nykyistä tehokkaammaksi käytöksi kulttuuri- ja taide-toimijoille.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 28.2.2025 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta, jossa esitetään, että Helsingin on turvattava kulttuurikentän työpaikat ja jokaiselle oikeus kulttuurielämyksiin. Aloite on liitteenä.

Aloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lauta- tai johtokunnilta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja

17.12.2024

Asia/5

Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 25.09.2024 Pasanen Amanda Helsingin on turvattava
kulttuurikentän työpaikat ja jokaiselle oikeus kulttuurielämyksiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 10.12.2024 § 188